

Григорій ЧУБАЙ (1949-82)

Hryhorii ČUBAI (1949-82)

* * *

* * *

Коли до губ твоїх лишається півподиху,
Коли до губ твоїх лишається півкроку —
Зіниці твої виткані із подиву,
В очах у тебе синьо і широко.

Quando fino alle tue labbra rimane un mezzo respiro,
Quando fino alle tue labbra rimane un mezzo passo —
Le tue pupille di meraviglia son tessute,
Celeste vastità negli occhi tuoi.

Щось шепчеш зачаровано і тихо ти,
Той шепіт мою душу синьо крає!
І забуваю я, що вмію дихати
І що ходити вмію забуваю.

Piano piano, un incanto, tu sussurri
Celeste, quel sussurro l'anima mi spezza!
E dimentico, che posso respirare
E che posso camminare, lo dimentico.

А чорний птах повік твоїх здіймається
І впевненість мою кудись відмає.
Неступленим півкроку залишається,
Півподиху у горлі застрягає.

Delle tue palpebre il nero uccello s'alza in volo
E la mia certezza chissà dove caccia via.
Incompiuto quel mezzo passo resta,
E quel mezzo respiro inceppato nella gola.

Зіниці твої виткані із подиву,
В очах у тебе синьо і широко...
Але до губ твоїх лишається півподиху,
До губ твоїх лишається півкроку.

Le tue pupille di meraviglia son tessute,
Celeste vastità negli occhi tuoi...
Ma fino alle tue labbra rimane un mezzo respiro,
Fino alle tue labbra rimane un mezzo passo.

(зі збірки «Постать голосу»)

1968
(dalla raccolta "La figura della voce")

ВІДШУКУВАННЯ ПРИЧЕТНОГО

(фрагмент)

...на воді
навіть
кола по чистій воді
скороминущі зелені кола
навіть тоді
навіть тоді
як нікого
ніде
ніколи

а що як і справді раптом ніде
а що як і справді раптом нікого
а що як і справді раптом ніколи
і тільки ми
нарочито видимі
і тільки ми
підкреслено існуючі
більше всього на світі
перелякані свого власного небуття

віримо що все-таки десь
віримо що все-таки хтось
і наше тіло і наші душі
і дай же нам днесь

БАЧИТЕ

то прочинилися двері котрі насправді є
то прийшов хтось із нас і каже що він
бачив сьогодні речі за видимістю речей
і що зараз він бачить тіло за видимістю
нашого тіла і що ми дуже дотепно
граємося в живих –
але стіна грає стіну ще дотепніше ніж ми –
і тисяча видимих тигрів нас менше лякає
ніж одна невидима зоря хоча саме її нам
не вистачає далеко попереду щоб до неї іти
хоча саме її нам не вистачає далеко позаду
щоб до неї повертати...

LA RICERCA DEL PARTECIPE

(frammento)

...sull'acqua
persino
i cerchi sull'acqua pura
i verdi cerchi che poco durano
persino allora
persino allora
quando nessuno
da nessuna parte
mai

e se davvero d'improvviso da nessuna parte
e se davvero d'improvviso nessuno
e se davvero d'improvviso mai
e solo noi
ostentatamente visibili
e solo noi
spiccatamente esistenti
spaventati più di ogni cosa al mondo
del nostro proprio non essere

crediamo che tuttavia da qualche parte
crediamo che tuttavia qualcuno
il nostro corpo e le nostre anime
e dacci oggi

VEDETE

è la porta che si è schiusa che esiste davvero
è qualcuno di noi che è venuto e dice che
ha visto oggi le cose dietro le sembianze delle cose
e che vede adesso il corpo dietro la sembianza
del nostro corpo e che con molto spirito
giochiamo ad esser vivi –
ma il muro sta giocando ad esser muro anche con più spirito di noi
e un migliaio di tigri visibili ci spaventa meno
di una sola stella invisibile anche se è proprio lei
che ci manca laggiù davanti per arrivarvi
anche se è proprio lei che ci manca laggiù dietro
per ritornarvi...

**ГОВОРИТИ, МОВЧАТИ І
ГОВОРИТИ ЗНОВУ**

Я так довго мовчав

ти ж бо знаєш як важко було мені в сутінках
вустами вологими на добрі слова натрапляти
коли надовкіль – злі назви річок
(колись таких добрих річок!)
що сповільнили ритм свій до ритму лікарень

і хмари на їхньому плесі сьогодні надвечір –
це психіатри досвідчені
зодягнуті в біле

коридором ріки вони
відпливають у темряву
перемовляючись по-латинському

сплески рибин і діагнози

озлоблені вірші

озлоблений колір троянд

назви ліків
що зроблять нас дуже спокійними

серед дерев озлоблених – серед акацій
коли їх чорне насіння буде лунко витріскувати
із рудуватих стручків
і мов зграї сполоханих птиць пролітатиме
високо над нами
щоби місяця беззахисного боляче зранити

назви ліків
що нам допоможуть сьогодні вночі
передсмертні воляння місяцеві
вислуховувати розважно
допоможуть нам бачити навіть поезію
в тому як він буде від болю корчитися
в тому як він з останніх сил хрипітиме

– зупиніть їх

спиніть

я ж насправді вмираю
в розквіті сил високо над повільною річкою

я вже сьогодні не в змозі навіть освітити
обличчя

**PARLARE, TACERE E PARLARE
DI NUOVO**

Così a lungo ho taciuto

poiché lo sai com'era per me difficile al crepuscolo
capitare con umide labbra sulle parole buone
quand'intorno stavano i cattivi nomi dei fiumi
(dei fiumi una volta così buoni!)
s'è fatto lento il loro ritmo, pari al ritmo d'ospedali

e le nuvole sul loro specchio oggi verso sera
son psichiatri esperti
vestiti di bianco

per il corridoio del fiume
loro nell'oscurità galleggiano via
conversando in latino

sguazzar di pesci e diagnosi

versi incattiviti

incattivito colore delle rose

i nomi delle medicine
che ci renderanno molto tranquilli

fra gli alberi incattiviti – fra le acacie
quando i loro semi neri scoppieranno sonori
fuori dai bacelli rossicci
e come stormi di uccelli spaventati voleranno
alti sopra di noi
per infliggere alla luna indifesa ferite dolorose

i nomi delle medicine
che ci aiuteranno stanotte con attenzione
alle grida di morte della luna
a dare ascolto
ci aiuteranno a vedere persino la poesia
nella luna che si contorce dal dolore
nella luna che con le ultime forze rantola

– fermateli

tratteneteli

perché io veramente sto morendo
nel fiore delle forze in alto sopra il fiume lento

io già non sono oggi in grado di illuminare nemmeno
il viso

тих що мене убивають жартуючи

хто вони?

звідки у них
ця жадоба кривавих розваг?

спробуйте може якось їх розчулити –
привезіть їм «Джоконду»
в куленепробивному ящику

або ж змайструйте для них бляшаного місяця –
хай вони собі поціляють в нього досхочу
кожної неділі
цілими родинами
.....

все стає справжнім лише під осінь
все стає очевидним лише під осінь
коли знову із глибини
з-під коріння старих і напрочуд привітних
акацій
кістки Піфагора вигрібає бульдозер
і знову як і щороку об сій порі
стурбовані батьки нахиляються
над його усміхненим черепом
а потім поквапно беруть за руки дітей
і відводять до школи
щоби ті якнайскорше навчилися
Геометрії Доброти
хоча кожному із батьків досить добре відомо
що в Геометрії Зла і Добра – однакові
правила
і що тихий та хрипливатий голос
старого вчителя з рукавами
зашмуляними крейдою
щоосені зовсім заглушує
жовтого і червоного листя
велетенський духовий оркестр

і ось уже втеклі з уроків ще такі лагідні
хлопчаки
забавляючись викреслюють циркулем на
асфальті
місячне коло — обличчя від злості бліде

а потім лінійку беруть – і вже по прямій
віють холодні вітри зі сходу на захід
і видно тим хлопчикам як відлітає за вітром
душа тендітної дівчинки — їхньої однокласниці
душа котра на темному горищі школи
серед поламаних парт і плетених кошиків
ось уже сорок днів що минули по смерті
все ще старанно готувала уроки

di quelli che mi uccidono scherzando

chi sono?

da dove viene loro
quest'avidità di passatempi sanguinosi?

cercate magari d'intenerirli in qualche modo –
portategli la "Gioconda"
in una scatola blindata

oppure fabbricate per loro una luna di latta –
che gli serva da tirassegno quanto gli pare
ogni domenica
con tutta la famiglia
.....

tutto diventa vero solo verso l'autunno
tutto diventa ovvio solo verso l'autunno
quando di nuovo dalla profondità
da sotto alle radici delle vecchie, meravigliosamente
affabili acacie
le ossa di Pitagora scava il bulldozer
e di nuovo come ogni anno in questo tempo
i genitori turbati s'inclinano
sopra il suo cranio sorridente
e poi in fretta prendono per mano i bambini
e li portano a scuola
perché imparino il più velocemente possibile
La Geometria della Bontà
anche se ognuno dei genitori sa benissimo
che nella Geometria del Bene e del Male le regole
sono le stesse
e che la voce bassa e rauca
del vecchio maestro con le maniche
imbrattate di gesso
ogni autunno copre del tutto il suono
della gigantesca banda
delle foglie gialle e rosse

ed ecco già i ragazzini scappati dalle lezioni
ancora così dolci
giocando disegnano con il compasso
sull'asfalto
il cerchio della luna – viso pallido di collera

e poi prendono il righello – e già in linea retta
soffiano i venti freddi da oriente ad occidente
e vedono i ragazzi come vola via col vento
l'anima dell'esile fanciulla – la loro compagna di classe
l'anima che nella soffitta buia della scuola
in mezzo a banchi rotti e panieri intrecciati
tutti i quaranta giorni dalla sua morte
li ha passati diligente a preparare le lezioni

при тьмяному світлі

совиних очей

та сьогодні вітер над дахами містечка
відносить її на захід разом із сторінками
вирваними з підручника Геометрії
разом з вітрячками ясенowego насіння
а долом біжить дівтора
кривляючись і вигукуючи образливі слова
і намагаючись вцілити камінням
у знайомий силует що пропливає в повітрі

.....

а вітер відносить її все далі і далі —
тендітну емігрантку з республіки юного тіла
щоб вона собі високо в небі
плавала наввипередки з літаками
разом з душею місяцевою тендітною як і вона
що королівство свого тіла поцятковане

чорнотою

також залишила назавжди
котре відтепер лишень відлуння
ваших нічних балачок

повертатиме справно
так що іноді вам навіть буде здаватися
ніби місяць отой живий —
просто став дещо мовчазнішим
і що все поміж вами так як і було віддавна —
що ніхто не вмирав не страждав злости
в собі не затаював —

адже у ваших поетів
такі ж бадьорі такі ж зухвалі як і колись голоси:

— ось він
ось він — наш місяць
що схожий на жовте обличчя Мао Цзедуна
коли перед ним у теплі весняні

ночі

дерева розкривають зелені листочки
як хунвенбіни свої цитатники!

— ось він
ось він —
наш найсучасніший місяць —
кругла порнографічна фотографія
що зображає сцену із групового сексу

я так довго мовчав

ти ж бо знаєш
як важко було мені в сутінках
вустами вологими на добрі слова натрапляти
коли слід од мертвого місяця блищить
на повільній ріці
як револьвер з останньою кулею

alla luce fioca

degli occhi di una civetta

ma oggi il vento sui tetti della cittadina
la porta via ad occidente insieme con le pagine
strappate dal manuale di Geometria
insieme con i mulinelli dei semi di frassino
e corrono giù i ragazzi
facendo smorfie e gridando parole ingiuriose
e cercando di colpire coi sassi
il ben noto profilo che galleggia nell'aria

.....

ed il vento la porta via lontano, più lontano —
l'esile emigrata dalla repubblica del giovane corpo
perché se n'andasse in alto nel cielo
a gareggiare fluttuando con gli aerei
insieme con l'anima della luna che esile come lei
il regno del suo corpo macchiato

di nerume

anch'essa per sempre ha abbandonato
quel corpo ch'adesso solo l'eco
delle vostre chiacchierate notturne

riporterà prontamente
e così a volte vi sembrerà persino
che questa luna sia viva —
che sia fatta solo un po' più taciturna
che tutto fra di voi sia così com'era da tempo —
che nessuno sia morto che non abbia sofferto la rabbia
dentro di sé più non nasconda —

eppure i vostri poeti
hanno le stesse voci alacri voci arroganti di una volta:

— eccola
eccola qua — la nostra luna
con lo stesso viso giallo di Mao Tse-tung
quando davanti a lei nel caldo della notte di
primavera
gli alberi dispiegano le verdi foglioline
come i hung vei bing i suoi libri di citazioni!
— eccola
eccola qua
la più moderna nostra luna —
rotonda fotografia pornografica
che rappresenta una scena di sesso in gruppo
così a lungo io ho taciuto

poiché lo sai
com'era difficile per me al crepuscolo
capitare con umide labbra sulle parole buone
quando il segno della luna morta riluce
sul lento fiume
come una rivoltella con l'ultima pallottola

